

Izhaja:

10. in 25. vsakega mesca.

Dopisi naj se frankujejo.

Rokopisi se ne vračajo.

MIR.

Velja:

za celo leto 1 gold.
za pol leta 50 kr.

Denar naj se pošilja pod
napisom: Izdajatelju
„Mira“.

Vsakemu svoje!

Leto I.

V Celovcu 25. marca 1882.

Št. 6.

Dr. Vošnjakov govor zastran ljudskih šol na Koroškem.

Mi koroški Slovenci smo dobra tretjina prebivalcev cele dežele, pa med našimi državnimi poslanci nimamo nobenega, da bi se za nas potegoval in nas zastopal.

Dne 2. marca je od štajerskih Slovencev voljeni poslanec, g. dr. Vošnjak, v državnem zboru povzdignil svoj glas in govoril za nas zapuščene Slovence na Koroškem. Iz tega dolgega in temeljitega govora bode „Mir“ posnel to, kar koroške Slovence zadeva.

Gospod dr. Vošnjak je rekel:

V 186. seji sem na svitlega naučnega ministra stavil interpelacijo ali vprašanje, in jaz prevzamem odgovornost, da je vse res, kar v tistej interpelaciji stoji. Zahvalim se tistim gospodom, ki so bili tako prijazni, da so podpisali interpelacijo; iz mojih razjenskih pa se bodo prepričali, da so podpisali le polno resnico in pravico. Kmaldo potem, ko se je razvedelo, kar stoji v mojej interpelaciji, imeli so župani celovške okolice pri okrajnem glavarstvu nek shod zavoljo vojaške nabire dne 11. svečana. Te župane so pri tej priliki pregovorili, da so v gostilnici „steirische Weinhalle“ podpisali neko izjavo, v ktorej protestirajo proti moji interpelaciji. (Čujte! na desni.) O tem shodu je znamenito povedati, da je bil pričujoč tudi okrajni glavar, da se je toraj to podpisavanje godilo pod njegovim pokroviteljstvom in uplivom.

Gospoda moja! ako vam je znano, kak strah ima slovensko ljudstvo pred uradniki, potem se vam ne bo čudno zdelo, da so župani tisto izjavo podpisali, že iz spoštovanja pred okrajnim glavarjem, ker so mislili, da so toliko ko primorani, to reč podpisati. Čudno pa je sploh tudi po drugih deželah, da c. kr. uradniki ne podpirajo namentov sedajne vlade, in da se v vseh mešanih deželah ustavljajo narodni ravnopravnosti. Verjamem, da bi bilo za nekatere uradnike sitno in težavno, ko bi morali v slovenskem jeziku uradovati. Pa gospodje uradniki naj bi premislili, da so oni zavoljo ljudstva tukaj in da morajo govoriti in pisati v jeziku naroda, kateri jih plačuje.

(Poslanec Hevera: Tako je!)

Tisti župani toraj so podpisali neko izjavo, ki se mi je tiskana doposlala, in ki je izšla v celovškem časniku „Freie Stimmen“. Ta izjava skuša to, kar sem jaz trdil v treh točkah ovreči.

Najprej se trdi, da ni res, kar sem jaz rekel, da občine želijo le, da se nemščina v šoli uči, da

se pa mora glavni poduk dajati v maternem jeziku, ter pravi, da so se vse občine l. 1867 izrekle za to, naj bi bil učni jezik po vseh šolah nemški. Jaz sem se o tej stvari podučil in vam zamorem to-le poročati.

Če se ljudje še spominjajo na to, kar se je v letih 1867 in 1868 zgodilo, rekli so mi tako, da oni niso hoteli, da bi bil ves poduk nemšk, ampak le, da bi se zraven drugih predmetov tudi nemški jezik podučeval, kar se mi dozdeva prav pametno. Da bi bil pa ves poduk nemšk, na to občine takrat niso mislile. Da je moja misel prava, dokazal bom iz pismin, ki jih bom visoki zbornici prebral.

Ko je namreč deželni šolski svet koroški določil, da ima biti nemščina učni jezik v vseh koroško-slovenskih občinah, zbralo se je starešinstvo slovenske občine v Svečah dne 24. oktobra 1869 in sklenilo protest proti tej naredbi. Iz tega hočem prebrati nekatere znamenite stavke, ki osvitljujejo šolske razmere na Koroškem (bere): „Iz odloka deželnega šolskega sveta od 1. oktobra 1869 razvidimo, da se ne namerava samo, da bi se naša mladina nemško naučila, ampak da se ima nemščina celó kot učni jezik upeljati, in pri tem se dež. šolski svet sklicuje na želje več drugih občin. Kdor hoče imeti nemščino kot učni jezik, naj jo ima; mi se pa potem ne bomo ravnali, ker vemo iz lastne skušnje, na kak način se take prošnje izvajajo in izdelajo. (Čujte! na desni.)

Iz te izjave se pač vidi, kako se take prošnje za nemške šole ljudem v podpis usiljujejo.

Svečani pa pravijo naprej:

„Mi uvidimo potrebo nemškega jezika; mi pa trdimo, da je tudi slovenski jezik potreben. Če je pa za Slovence koristno, da se nemško naučijo, potem je koristno tudi za Nemce, da se slovensko naučijo, in po istej logiki ali meri morala bi se slovenščina upeljati kot učni predmet na nemških šolah. Nemcem bi bilo znanje slovenščine že za to potrebno, ker radi pridejo kot uradniki v naše kraje, pa ne znajo našega jezika, med tem ko slovenski uradniki vsi nemško znajo. Mi ljubimo svoje otroke in skrbimo za njih prihodnost. Ako bomo videli, da bi vtegnilo kateremu znanje nemščine koristiti, bomo za to skrbeli, da se bo tega jezika naučil, pa ne v ljudski šoli, kjer se s tem le dragi čas trati in ubija, ampak poslali bomo take otroke na nemško stran v službo, kjer se bodo bolje nemško naučili in se ob enem naučili, med tujimi ljudmi živeti, in bodo videli, kako se drugod gospodari. Iz teh uzrokov želimo,

da je v naši šoli slovenščina učni jezik, in se sklicujemo na državno šolsko postavo, ki pravi, da je namen ljudske šole, učiti otroke misliti; misliti pa zamorejo otroci le v maternem, njim razumljivem jeziku. Mi smo priprosti kmetje in ne moremo razumeti, zakaj se nam hoče v šolo tuj jezik usiliti. To odbijamo kot napad na naše družbinske pravice. To zahtevamo ne iz sovraštva do nemškega jezika, ampak iz skrbnosti za svoje otroke.“

Pa ne samo ta, tudi druge občine so prosile za slovenski učni jezik v šolah. Za to je Št. Jakobka občina v rožni dolini že večkrat prosila. Tako tudi občina Kazaze pri Pliberku in občina Jezero. Tedaj ni res, da so vse občine prosile za nemški učni jezik.

(Dalje pride.)

Kaj nam poročajo prijatelji naši?

Iz Celovške okoliice. (Protest naših županov.) 23 županov, en občinski svetovalec g. Leitgeb, kterega so med potjo gredé vjeli in en občinski tajnik g. Nagele, kterega pa Borovljanci za županovega namestnika ne poznajo, so podpisali znani protest proti g. dr. Vošnjaku. Kdor pa razmere Celovške okolice pozna, ne bode se temu čudil. V vsakej teh občin stanuje kak grajščak, fabrikant ali velik posestnik, ki se je iz tujih krajev med Slovence Celovške okolice naselil in sedaj povsod veliki zvonec nosi. Na Žihpoljah, v Kotmarivesi, Hodišah in Vetrinji sta dr. Husa in družina Moro, prvi je sicer že umrl, pa vsejano njegovo seme zori in sad donaša. V Porečah in na Deholicu delata inženir Müller, dr. Vogel in drugi tujci. V Krivej Vrbi imajo grajščino in fabriko g. Rainer-ji, ki so znani napsprotniki Slovencev. V Dhovšah in Anabichl-u je več grajščakov, ki nobeden ne zna slovensko. V Otmanjah in Timenci je bil posestnik Gantschnig in Stokert, izmed kterih je posebno zadnji tak prenapet Nemčur bil, da v slovenskej šoli v Šmartnem še učenika ni hotel imeti, ki bi bil slovensko znal. Okoli Pokrč, Grabštanja, Žrelca, Podkrnosa, Št. Petra pa je vse nasejano grajščakov, posestnikov, krčmarjev, občinskih pisarjev, ki le na nemško plat bijejo. Slovenci — pohlevne in mirne duše — pa le vse prenašajo, tako gospodo v svoje občinske in šolske zastope volijo in jim vajeti svojih zadev v roke dajejo. Pa še več! Bo kakih 10 let, kar je v šolskem sovetu Celovškega okraja sedel kot svetovalec nek gosp. uradnik, ki je vse šole te okolice kakor šolski inšpektor ali nadzornik pogostoma obiskoval in povsod na vso sapo na to tiščal, da naj šolski soveti prosijo za nemške šole in nemški učni jezik. In žalibog, da so slovenski možje bili take svojemu narodu izneverjene šalobarde, in se vsedli na te nemčurske limance. — To je ključ, ki nam odpre vrata do resnice, in kaže, odkod ta nemškutarija pri gg. županih Celovške okolice: Prosto ljudstvo je slovensko in hoče ostati slovensko.

Iz Kanalske doline. (Svet se suče; nabira; vigréd.) Pač pravo je zadel gospod, ki je iz spodnje Koroške v št. 5 pisal: „da je marsikteri učitelj le posilama svoj plajšč obračal na nemško plat.“ Marsikteri učitelj je čutil, da nemčurenje v slovenskih šolah ne rodi dobrega sadu,

da se le zlati čas trati in ljubi mladini priložnost in pot do prave omike jemlje. Zdihoval je ubogi trpin učitelj. — pa kaj hočeš, moral je jezik za zobmi držati. Pa svet se suče, in marsikteri prisiljen germanizator se bode otesel mōre, kteraga je tlačila. Tudi v Kanalskej dolini je učitelj, ki veseli pozdravljajo znamenja, ki kažejo, da bode prisiljene nemčurije vsaj enkrat konec in da postanejo naše ljudske šole narodne: za Nemce nemške, za Slovence slovenske. — Pred nekterimi dnevi smo imeli sneg, ki pa je naglo skopnel. Vreme je lepo in toplo, doma nabiramo solato, pa tudi na planini že precej zeleni in več sort cvetlic že cveti; v peč nihče več ne kuri in ljudje hodijo bosi in v rokavih kot po letu. Ali ne bode za seno trda, ako nam o pravem času Bog ne da pohlevnega dežja? — Kakor povsod smo imeli tudi pri nas vojaško nabiro ali rekrutirengo. Naši fantje so zraščeni kot jelke in pravi korenjaki, vsi pripravni za vojake. V Ukvah so iz ene same hiše ostali štiri; v Žabnicah je ostal tudi oženjen mož in oče trojih otrok. Pri tej hiši se je še druga nesreča zgodila: Mater tega moža vojaka so zjutraj mrtvo v postelji našli.

Iz spodnjega Roža. (Nabira; šolske zadeve; Selani pozor!) 2. marca je bila nabira za vojake napovedana. Nekteri gospodje so pa po Borovskej okolici že nekaj dni prej nabiro napravili, ne sicer za vojake, temveč nabirali so podpise za protest proti poslovenjevanju ljudskih šol. V Medborovnici in po Trati lazita dva človeka, ki lovita kaline ali gimpeljne na svoje nemčurske limance. Eden med njima je že staknil, da se dalje ni upal. Tako je prav, Slovenci; pokažite takim sleparjem luknjo, ktere zidar ni zadelal. Pri vojaški nabiri je vse srečno šlo, iz Svečan je ostal fant iz družine, ki ima že tri sinove pri vojakih, ta je toraj štrti! Oče teh sinov pa je kruljev, da ni za nobeno kmečko delo. — Resnica je, kar je „Mir“ povedal, da v Borovljah stara slovenska garda še živi, pa se je žalibog močno skrčila. Nekaj jih je pomrlo, nekaj jih je nemška glorijska zmotila, le nekteri stojijo moško in trdno kakor skale. Bog daj, da bi število teh rodoljubnih korenjakov narastlo! — Skoraj ni ga kraja, kjer bi se ponemčevanje tako košato šopirilo, kakor v Borovljah. Šola je tako popolnoma nemška, da trdo slovenskih staršev otroci že prvi den, ko še koj šolo nastopijo, morajo že začeti poskušati nemščino tolči. V dveh ali treh letih je ubogi otrok že postal znana tiča papiga, ki izgovarja nekaj nemških besed. Nihče ne vpraša, ali je tako ravnanje roditeljem na žalost ali na smeh, gotovo le na posmeh. Med Borovskimi „purgarji“ ne menjka takih, ki mislijo, da mora otrok namesto 6 resnic le nemško znati, ako hoče zveličan biti. Torej si taki najemejo nemško varučko ali pestovnjjo za svoje otroke in še celo drugim poslom prepovedujejo, med seboj slovensko govoriti, tako da se človek boji stopiti v kako krémo ali štacuno, ker se tu sliši taka kolobacija, da si človek misli, da ga je veter zanesel v Ričatmeksiko. — Iz tega nemčurskega gnjezda se pa nemškutarija širi na vse strani, in še celó v gorate Sele; slišal sem namreč praviti, da se tudi Selanom nemškutarija približuje, čeravno dosihmal od kaj tacega še ni bilo ne sluha ne duha. Tam ima menda nekdo

že tako rekoč niti napeljane, da se je bati, da pri bližnji občinski volitvi dobijo župana, ki si bode v svojej domišljavosti ves prevzet od nemške slave. Hej Seljani imejte pozor in ne zabite, da vas je rodila slovenska mati in da je za večino med vami nemščina čisto nerazumljiva beseda, nova in ptuja roba.

Iz Velikovške okolice. (Kontrobandska roba) se pošilja od občine do občine. Nekdo — Bog ve kdo, prej ko ne, kak poturčenec! — je napisal neko izjavo zoper dr. Vošnjakovo interpelacijo, ki jo je stavil za nas Slovence, namreč: da bi nam Slovencem dali take šole, da bi se najpred slovenski otroci po slovensko učili brati, pisati in rajtati in potem, ko to že znajo, naj se tudi ravno to učijo po nemško. Nasprotniki pa le trdijo, naj naši otroci hodijo osem let v šolo in naj se podučujejo le v nemškem jeziku, „windisch“ se ja doma naučijo. Ta pisarija je v Grebinji izfrknila in zdaj hodi od občine do občine uradno in poštne prosto! Menda bi nekateri gg. župani tudi radi dobili pohvalno pismo, kakor so ga dobili od državnega poslanca g. Lax Petra tisti gg. župani Celovske okolice, ki so prvi podpisali tako izjavo proti dr. Vošnjakovi interpelaciji. Gosp. Lax pa šteje k tistej stranki, katero so presvitli cesar imenovali „fakcijsno opozicijo“, to je taka stranka, ktera rije zoper državo in cesarsko hišo, ne gleda na to, kar je državi in ljudstvu, temuč le samo njej za prid in korist, — Lax šteje stranki, ki sedanje ministerstvo grofa Taaffe na vso silo napada, overa in podkopuje; to pa je ministerstvo, katero za kmečki stan dela, se poganja in se trudi, kakor dozdaš še nobeno. Slovenci! kdor tej stranki zaljubo kaj podpisuje ali dela, ta divja zoper svojo lastno kri in meso, pomaga kopati jamo, v katero misli „oficijsna opozicija“ kmečki stan prekucniti in pokopati. Zatorej Slovenci glejte na to kontrobantarijo!

Iz Podjunske doline. (Razne reči.) Rad bi tudi jaz kaj storil za napredek slovenstva, pa žalibog to meni ni mogoče. Prvič zato ne, ker nisem učen, da bi mi bilo mogoče s peresom pomagati in tako druge učiti, (ker jaz sem komaj dve leti šolo obiskoval, potem pa tudi nisem imel nobene priložnosti dalej izobraževati se), in drugič z denarji pomagati pa tudi ne morem, ker sem prvobog in tako ne morem nič drugega storiti, kakor to, da včasih komu kako malo reč raztolmačim ali komu slovensčino priporočam in ga k temu napeljujem. (Hvala vsakemu, ki stori, kar premore. Vredn.) — V Doberlivesi je to novega, da so pred nekimi dni po noči tatje ali šelmi v kancelijo c. kr. okrajne sodnije skoz peč vlomili in zlezli, pa k sreči niso ničesar dobili. Denarna skrinja je na tleh pribita in je niso mogli odnesti. Bilo je v njej tisto noč okoli 300 gld., pa jih niso dobili. — Požari ali ognji se na Koroškem strašno množijo; zatorej je prav in vse hvale vredno, da se napravljajo požarne ali gasilne straže in nakupujejo gasilna orodja: brizgalnice, cevi, lojtre itd. Pa varovati se je, da prvaki taciht stražnikov ne vjamejo na politične in nemškutarske limance in jih po svojih shodih, katerim pravijo „kneipe“, ne navadijo ponočevanja, pijančevanja in zapravljanja. — Nekaj veselega Vam moram naznaniti sicer ne iz Doberlivesi, ampak iz so-

sedne Sinčavesi. Na tej vesi ima poštar na svojej pečati zraven nemškega imena „Kühnsdorf“ pristavljeno tudi slovensko: Sinčaves. Dobro! tako je prav; to bi lahko storili vsi slovenski poštarji, župani, šolski predstojniki, župni uradi itd.

Od Fare pri Prevaljah. (Gosp. Černic. †) Še pustno nedeljo so farmani svojega ljubljenskega dušnega pastirja tako čvrstega videli in pri branji postnega reda iz njih ust slišali genljivo prošnjo: Ljubi farmani, držimo se tudi zanaprej starega reda, kakor naši krščanski predniki! — Na pepelnico sredo večer ob ednajstih pokličejo nagloma č. g. domačega kaplana, da jih previdijo s sv. zakramenti za umirajoče. Presrečno so prosili usmiljenega Boga, naj jih pusti še vsaj tako dolgo živeti, da prejmejo zadnjo popotnico. In Bog je uslišal to srčno prošnjo svojega zvestega služabnika. Po sprejetih sv. zakramentih in apostolskem blagoslovu so pregovorili samo še dvakrat: prvič so milo prosili „molite, oh le molite zame!“ in potem so še rekli: „nobenega nagovora pri grobu, samo moliti, moliti!“ Mirno so zaspali v gospodu; srčni krč je končal njih delavno in blagonosno življenje. — Farmani in okoličani so le kar vrelj kropit blagega dušnega pastirja, da še enkrat vidijo njih mili obraz in pomolijo za njih, ki so tolikokrat in tako goreče molili in sv. mašo opravljali za svoje ovčice. — Pogreb v soboto 25. svečana dopoldne bil je velikanski in veličasten. Od blizu in daleč je prišla ogromna množica ljudstva, da še ob največjih shodih na Telovo ali na god vnebovzvetja Device Marije ni bilo toliko ljudi videti na fari. Vrli Klobasniški farmani so prišli s svojim č. g. župnikom daljno pot, spremit svojega nekdanjega župnika na poslednjem sprevodu. — Spreveda, kterege so vodili preč. g. dekan Pliberški, Val. Bergman, vdeležilo se je še drugih 25 duhovnov, ki so prišli celó iz Celovca, Doberlivesi, Velikovca, Laboda, Libelič itd., svojemu duhovnemu tovaršu skazat zadnjo čast. Kako dolga je bila vrsta! Naprej za sv. križem vsa šolska mladina s svojimi učitelji, za temi obe gasilni društvi prevalska in guštajnska, vsaka z svojo godbo, rudarji v praznični opravi, fužinski delavci in uradniki, občinski svet, — rajni so bili namreč tudi častni občan prevalske občine, — potem mnogo uradnikov in gospodov iz bližnjega Pliberka itd., za temi duhovniki genljivo prepevaje žalostinko „usmili se me, o Bog!“ Potem so nosili farski kmetje v prelepej z mnogimi krasnimi venci obsutej trugi svojega župnika, in zadej je šla dolga vrsta žalujočih ljudi. Po končanem cerkvenem opravilu smo spremili rajnega na farno pokopališče. Kakor so rajni želeli, ni se pri grobu nič govorilo o njih delovanju in zaslugah; pač pa so bile vroče molitve, svitile solze in britka žalost vsakega najlepši dokaz, kako spoštovani in ljubljenci da so bili rajni gosp. župnik. Naj v miru počivajo! — Škoda, da se ni zapela kaka slovenska nagrobnaica; saj slovenskih pevcev ni menjkalo.

Iz spodnje Zile. (O šoli nekaj.) Prosim, blagovolite sprejeti tudi od težke kmečke roke pisan dopis. V naših novih velikih in dragih šolah se slovenskim otrokom vsiljuje nemščina tako, kakor ticam papigam, ki tudi ne razumejo, kaj

govorijo. Ko bi se otroci v začetku v materinem jeziku bolje podučevali in potem še le na tuji nemški jezik prevajali, stavim kaj, da bi se v šestih letih več naučili, kakor sedaj v osmih letih. — Prav imajo Št. Jakobčani v Rožnej dolini, da tirjajo svoje pravice; želeli je, da bi enako tirjali tudi vsi koroški slovenski domoljubi, zlasti pa šolski svetovalci. — Tisti otroci, ki bi imeli nedeljsko šolo obiskovati, počenjajo ravno ob nedeljah tako neredne napačnosti in nezaslišane nepoštenosti in to dostikrat vpričo malih, da bi že zarad tega bil dosti velik vzrok, nedeljsko šolo zopet vpeljati. Tako bi se vsaj še večjemu pohujšanju zabranilo. — Vsem je tudi znano, kolika nadležnost da je za ves kmečki stan to, da morajo 13 in 14 letni otroci namesto nedeljske še vsakdajno šolo obiskovati.

Iz slov. Bleiberga. (Šolske in občinske zadeve.) Slišimo, da je naš Mat. Ogriz, predstojnik krajnega šolskega sveta, bil v Celovcu in tožil pri gosp. okrajnemu glavarju, da mora zavoljo osemletne šole veliko sitnost in grenkost prestajati. Da morajo nekteri stariši zavoljo tega, da otroci večkrat šolo zamujajo, plačevati ali sedeti: to vse gre na njegovo ramo. Zatorej je po celej občini navstal velik hrup in huda nevolja, ko se je raznesel glas, da je naš župan, gospod Merlin pod Ljubelom podpisal tisti protest, ki so ga skovali ponemčeni župani celovške okrajne glavarije. Vse bara: Kdo mu je dal oblast, kaj tacega storiti? To ni res, da mi hočemo nemški učni jezik v šoli; ni res, da mi hočemo osemletno šolo. Kako more torej naš župan kaj tacega podpisovati? Mi Slovenci hočemo slovensko šestletno šolo; in potem, ko znajo naši otroci že dobro materni jezik, tudi nemški; dve leti pa nedeljsko šolo. V kateri seji se je to sklenilo? Kam pridemo, če smejo sami župani sklepati in podpisovati, kar jim ljubo. Že nekaj let sem smo omilovali, da smo se pridružili Podljudelske občini, ker imamo zdaj veliko več plačil, potov in sitnost, kakor prej, ko smo svojo samostojno občino imeli. Zdaj pa, ko nam je gosp. Merlin to storil, je pa vse po konci in bomo spet vse strune napeli, da dobimo svojo občino za Bleiberg in Ljubelj. Slišimo, da so tudi Kaplovčani vsi razkakei zavoljo tega podpisa in mislijo se ločiti in osnovati svojo posebno občino.

Iz Št. Jakopa v Rožu. (Naša in Celovška posojilnica; novi naš učitelj; kosmata laž.) Dokazal sem unokrat, kako dobro in uspešno naša posojilnica dela in kako trdno stoji. Celovška pa je prišla na kant in likvidira. Celovško imajo v rokah liberalni prvaki v Celovci in v Celovski okolici, — našo pa prosti kmetje; kdo zna bolje gospodariti? Liberalci trdijo, da je Celovška propadla zavoljo visokih davščin in plačil; pa smuk črez vrh: saj ima naša ravno tisto butaro, zakaj da pa naša cveti in trdno stoji? Naša za Slovence vse slovensko obravnuje in pišuje, — Celovška pa tudi za Slovence le nemščino štuli. — Dobili bomo novega gospoda učitelja in sicer, kakor glas gre, prav spretnega učitelja in poštenega narodnjaka. Hvala Bogu, da smo se znebili učitelja, ki ni znal besedice slovenske, pa znal je v Rožece slovenski naš jezik zasramovati in ž njim burke vganjati. Šel je na Nemce, ka-

mur sliši. Pa prišel je v našo okolico nov učitelj, rojen Slovenec, ki menda misli odšlega Nemca nadomestovati in naš jezik ne v Rožece, temuč tam v Vrbi v družbi nasprotnikov naših na sramoto postavljati. Ko bi mi Slovenci hoteli po tem, kakor nemški kmetje po nekterih krajih svoj jezik govorijo, nemški jezik grditi in zasmehovati, gotovo bi tudi mi to lahko počenjali, pa nočemo, ker hočemo s sosedi v ljubezni in miru živeti. — Tudi k nam je priletel Morov govor, s katerim je gosp. dr. Vošnjaka spodbijal, ki je za nas Slovence tako resnično in možko govoril. Dokazal in spodbil gosp. Moro ni ničesar, samo otrobe je vezal in prazno slamo mlatil. Tudi prav kosmato laž je državnemu zboru otvezal. Kvantal je namreč: da je gosp. dr. Vošnjak bil pri nas v Šent Jakobu. Ja! gosp. Moro! Ali je dr. Vošnjak duh, da ga nikdo pri nas ni čutil ali vidil? Sami ste se vjeli, žlahtni gospod! in ni lepo, da tako kosmato lažete. Čudimo se tukaj, da se zdaj tako vneto za Slovence potegujete. Vemo, da je Vaša družina že več ko sto let med Slovenci, in da ste s slovenskimi rokami in glavami prišli do slave in bogastva. Pa čudo, čudo, da se v sto letih niste še naučili nobene slovenske besedice. Vaša skrb in ljubezen do nas je piškava in najbolje je, da o slovenskem jeziku in o slovenskih zadevah ne črhnete besede: Smešno je, če slepec o barvah modruje!

Na Krasu. Naročnikov k družbi sv. Mohorja nisem mogel letos več nabrati, kakor kaže izpisek; vse toži in tarnja zaradi pomanjkanja denarja, in pri nas na Krasu je že beračija in glad, pa nekaj tudi zanikernost in zanemarnost doma. Gesla ali besed: „Pomagaj si sam, in tudi Bog ti bode pomagal“, tu ne poznajo. Vso zimo okoli ognjišč sedé moški in duhan še bolj zvečijo in čakajo, kakor pušijo, bljeva je grdoba v ogenj; ženske pa zraven njih čepé in jezike brusijo. Po zimi tudi, dokler kaj imajo, dobro živé, spomladi pa, ko se delo prične, začno tudi oni stradati ali pa k „butegarjem“ hodijo po „fermentina“ na brado, da jim potem ti „fermentinovi bogovi“ to je: ti žitni trgovci na jesen posestva prodajajo. Izgledje tega so žalostni; ljudje pa se vendar ne zbrihtajo. Na „patrocinih“ ali somnjih pa mora biti turški boben, godba in ples, ako bi imeli solde iz tal izkopati. To pač Kraševce tukaj jako razjeda in spodkopava. Bog daj, da bi to spoznali in se na bolje obrnili!

Iz Dunaja, 15. marca. Gosp. državni poslanec Dr. Jože Vošnjak nam piše: Kar „Freie Stimmen“ o meni in Moro-tu pišejo, je vse krivo zasukan, zlasti da sem s tem rešil v Celovci dane besede, to ni res. Stvar je bila takole: Ko se je sprejel konec debate o učnem ministerstvu, smo bili še vpisani jaz, Moro in Čeh Widenberg, ter imeli voliti generalnega govornika. Moro pride k meni in reče, „da bo mene volil, če se jaz v svojem govoru ne dotikam Koroške“, na kar mu jaz odvrnem, „da ravno o koroških razmerah mislim temeljito govoriti.“ On: „da bi jaz vsaj Korošce na miru pustil!“ „Krivice so prehud, sem djal, ne morem molčati.“ Widersperg je dal meni glas in govoril sem. Drugi dan po Morotovem govoru, kterege sem blizo koroških poslancev sedeč poslušal, začnem z Otičem, s ka-

terim sva precej dobro znana, se pogovarjati in pri tem me obstopijo vsi koroški poslanci Goes, Wran, Lax in pride tudi Moro. Djal sem Morotu, „da ni ničesar ovrigel, kar sem jaz trdil. Sicer je še dosti mirno govoril, ako primerjam divjost njihovega organa“ (to je: „Freie Stimmen“; vredn.) Potem so me nagovarjali, naj koroške razmere v miru pustim. Jaz: „V tem letu menda ne bo več govora o njih, če se kaj tacega ne zgodi, da je treba glasú spet vzdigniti. Kar sem povedal, pa sem moral, ker sem se sam prepričal o prežalostnih narodnih razmerah koroških Slovencev.“ To sem govoril, ne več ne manj.

Kaj pišejo naši časniki?

„Slov. Narod“ donaša dopis, v katerem naš čast. g. okrajni glavar Kronig poročajo, kako da so med tiste gg. župane prišli, ki so v „Steirische Weinhalle“ proti gosp. dr. Vošnjaku podpisali znani protest. Gosp. okrajni glavar pišejo:

„11. februarja t. l. zbrali so se v prostorih zgoraj omenjenega urada župani političnega okraja celovškega zaradi srečkanja za letošnjo nabiro vojaških novincev, zaradi volitve udov in njih namestnikov v komisijo za vojaške takse in zaradi nekaterih drugih agend vojaške uprave, o katerih so se pogovoriti in podučiti morali. Nauzočnost županov je trajala od devetih do pol ene.

Takrat v obče ni vedel nobeden uradnik c. kr. okrajnega glavarstva in tudi nobena druga v uradu delajoča oseba kaj od imenovanega protesta, tedaj tudi nobeden uradnih gospodov ni mogel z župani o temu se pogovarjati ali jih k podpisu taistega siliti, kar se tudi djansko zgodilo ni. Ravno tako nihče ni zapazil, da bi se bili župani o tem pogovarjali.

Od pol dveh bil je podpisani v svojem stanovanju v imenu zbranih županov od enega iz med njih povabljen priti v dvorano, v kateri so se med tem župani zbrali k posvetovanju važnih javnih reči.

V moji nauzočnosti so se tukaj obravnovala marsiktera opravila in konečno se je tudi imenovana resolucija prečitala.

Jaz sem se vzdržal tam vsakega nagibanja in sem odšel, medtem ko so resolucijo podpisovali.

Potem takem nijeden organ c. kr. okrajnega glavarstva celovškega ni jemal vpliva na izraz javnega ljudskega mnenja, in na sestavljenje ali podpisovanje resolucije, ne v uradu ne zunaj taistega.

S spoštovanjem

c. kr. okrajni glavar:
Kronig.

V Celovci 10. marcija 1882.

Čudom se je vse čudilo, da so c. kr. okrajni glavar prišli med tako družbo, v kterej je prvo besedo imel vrednik časnika „Freie Stimmen“, ki strastno udriha po sedanjem ministerstvu in konservativni večini, na unej strani pa zagovarja, hvali in v zvezde kuje „fakcijsno oposicijo“. Dobro, da vsaj vemo, kako se je to godilo: Da se resnica prav spozna, moramo čuti dva zvona.

„Slov. Gospodar“ piše: „Kosmato nalezal je nek mariborski klatež S— nemčursko „Cillier Zeitung“ češ, da smo namerjali „Go-

spodarja“ izdavat v sv. Mohorjevej tiskarni v Celovci, ker pa do tega ni prišlo, začel je izhajati „Mir“, ki menda veliko škoduje „Slov. Gosp.“, in je ta zavoljo tega žaljen ter nikoli nič ne črhne o koroškem listu. Nemčurji imajo že usnjate želodce, da toliko laži prebavijo. Sicer pa kako trdnih nog je „Slov. Gospodar“, kaže letni račun tiskovnega društva! — Res je temu! „Sl. Gosp.“ ima že 2915 gld. 39 kr. čistega premoženja. To kosmato laž je naš časnik „Freie Stimmen“ hitro posnel in jej še stare čenčarije pristavil: da „Sl. Gosp.“ in „Mira“ razun učenikov in duhovnikov, ki so bili prisiljeni, novoslovenskega jezika se učiti, nihče ne zastopi. Slovenski kmetje, kaj prave k temu: Bog daj norcem pamet!

„Brencelj“ v Ljubljani, ki smehljaje in šaljivo piše, zraven pa hudo pika, piše o nemškem „Schulvereinu“ to le, kar tudi za nekatere koroške učitelje velja: „Judeževi groši so zopet razpisani in znašajo za Kranjsko celih 6000 grošev ali 30.000 krajcarjev. Ta velikanski znesek se bo razdelil med 6 učiteljev, ki bodo izkazali se, da so dobro učili svoje učence „kuheltajč“, kakoršnega sami znajo; kdor bo tega jezika naučil še mačke, kužke, vrabce, miši itd., bo še posebno pohvaljen. Razpisanih je 6 darov po 1000 grošev (5000 krajcarjev ali 10.000 cvajarjev); to je velikansko premoženje, s katerim se lahko kupi dandanes že kaj; še Judež ni dobil toliko. Kdor hoče dobiti ta častni dar, se mora naprej že oglasiti pri „prokletih grabljah“ v Blatni vasi, da bo Korel potlej mogel gledati mu na prste in paziti, če se v njegovi šoli tem „grabljam“ tudi spodobna čast skazuje. Na noge toraj, učitelji! Pokažite svetu, da med Slovenci ni le narodnih, ampak vsaj nekaj tudi nemškutarskih učiteljev, katerim je več za groš, ko za čast. Dežman bo delil groše, Pirkar pa pohvalo. Kedar bo pa dr. Šraj minister, bodo judeži vsi zaporedoma postali šolski nadzorniki z najmanj 200.000 vinarji plače.“

„Soča“ poroča, da je srenjski odbor v Šempasu blizo Gorice dobil od c. kr. goriškega glavarstva odgovor, da bo sl. županstvo dobivalo slovenske dopise (Zuschriften), kolikor „dopuščajo uradne razmere“, da pa okr. glavarstvo nima oblasti zaukazovati drugim, njemu ne podrejenim gosposkam, v kakem jeziku naj občejujejo. Tako je ta sosesčina ali občina dosegla, kar je želela. Prisilila je c. kr. okrajno glavarstvo pripoznati, da ima pravico, zahtevati od okrajnega glavarstva slovenska pisma, in s tem se je doseglo z enako pravico enako pripoznanje tudi od druge gosposke naše dežele. Nobena gosposka, s katero ima ono redno opraviti, se ne more izgovarjati, češ, da nima sposobnih uradnikov. Naj si jih pa pridobi, to ni naša ampak skrb drugih, ki imajo gledati na to, da se nam postavno delajo naše pravice.

„Popotnik“, ki v Celju na svitlo hodi, donša dopis iz „Dravskega obrežja na Koroškem, katerega prinesemo v prihodnji številki.

Kaj dela politika.

Vsa naša notranja politika gleda na državni zbor in v Dalmacijo in Hercegovino. Postava za stran proračuna za leto 1882 je sprejeta. Za njo

je prišla na vrsto postava, po kateri se prenaredi volilni red. Liberalci so volilni red tako napravili, da morajo oni dobiti v deželnem in državnem zboru gotovo večino. Nekteri posestniki, ki so volili za občinski odbor, niso imeli dozdevne pravice voliti v državni zbor. Zdaj bode druga: Kdor plačuje pet goldinarjev davka, ta ima pravico tudi voliti v državni zbor. Liberalci so se napanjali na vse kriplje, da bi to zabranili, pa spodletelo jim je: Ministerstvo in konservativna večina jih je vrgla. Kmetje, ali vidite, kdo da ima srce za vas? Zdaj pride pa čas, ko bode grof Taaffe moral začeti daleč izpeljevati svojo obljubo, da bode v resnici pomagal obrtnikom in kmetom. Nova postava, ktera bode pomagala obrtnikom in rokodelcem se že snuje in pride skoraj na vrsto v državnem zboru. Tudi kmetom na pomoč in korist se je že precej stóriló — pa izdatna pomoč in rešenje za kmečki stan pride še le s tem, da se nova postava zastran podedovanja (Erbfolge) in zadolženja kmečkih posestev napravi. Kmetije so prezadolžene, kako jim je pomagati? — Vstaja v Dalmaciji je zadušena. Naša junaška vojska je obsula vstaše, jih podila po strmih planinah in pečinah, in jih pregnala iz vseh svojih zakotij. Vesi in sela pa so naši vojaki našli skorej vse razdjane in zapuščene brez prebivalcev; Krivoščijanci so se menda vsi izselili v Črno goro. — Tudi v Hrcegovini so puntarji vsi pokvarjeni in prestrašeni, le posame čete se klajto okoli in skoraj bo tudi ta dežela spet pomirjena. Naša vojska se je tako hrabro in junaško obnašala, da so presvitli cesar njo in njene poveljnike ali vodje v lastnoročnem pismu dokaj lepo pohvalili. — Na Nemškem je v Monakovem (München) mestni odbor sklenil, brezverne šole prenarediti v verne katoliške šole. — Na Prusovskem se vrti, pa strašno počasi se vrti na boljšo stran: Bismark le dovoli katoliške cerkvi, kar mu vrli katoliški poslanci po sili izvijejo. Pa vendar hvala Bogu, da le na bolje gre. — V Rim dohajajo romarji iz vseh krajin vesoljnega sveta, poklanjat se sv. očetu papežu, in mu naznanjat svojo vdanost in pokorščino. — Drugod ni nič posebno novega: Na Ruskem se narejajo priprave za kronanje novega cesarja Aleksandra III. — Knez srbski Milan je povišan za kralja, in Srbija je zdaj kraljevina; vse večje države so to premembo že pripoznale in potrdile: Slovan gre na dan!

Gospodarske stvari.

Ozebe in zmrzline.

(Konec.)

Drugi priporočajo kopati suhe ozebe v vodi, ki obsega raztopljenega vapna, posebno vapna, ki je pod imenom klorovo vapno ali kalkaria chlorata na prodaj, vsaki dan po dvakrat skoz $\frac{1}{4}$ ure, vmes pa mažejo z cinkovo ali jodovo mažo (unguentum jodatum), 1 del na pet delov mastnine. Tudi mazanje z mažo 1 del mecesnove smole in pet delov domačega mila ali žajfe je koristno. Ako je postala iz ozebe gerda rana ali čir (vred), iz katerega teče včasih prav smrdliva sokrevica: jo moraš vsaki den izpirati s čisto vodo, katerej naj prideneš nekaj kapljic v lekarnici kupljene kar-

bolove kisline, jo pokrivaš s čistim scifranjem (šarpia) ali očiščeno pavelno (entfettete Baumwolle) oboje namočeno z laškim oljem in karbolovo kislino, in pet delov olja na en del kisline tudi trapetinovec, mecesnova smola, perunski balsam pomešan z laškim ali lanenim oljem ali domačim milom, kakor je rečeno, je dobro mazilo. Včasih bode treba trdovratne čire z lapisom (hudičev kamen), ali jodovo tinkturo, z lesnim očetom (acidum aceticum pyrolignosum) žganim galunom ali kako drugo prav ostro rečjo podregati: v 8 dneh en ali dvakrat. Zraven tega moraš poškodovane ude prav visoko nositi, na debele poduške pokladati, kakor sem omenil. Iz Ruskega se to prav živo priporoča, da celenje zelo pospešuje in krajša. Tudi navadne saje en del in pet delov domače žajfe ali masti v jednako mažo pomešane dobro celijo ozebe in ozebane rane. Konečno kdor je bolehen in slabe krvi, mora se še zraven tega zdraviti in prav dobro rediti, da se ozeb in zmrzlin poprej znebi. Enkrat ozebla koža vsako zimo rada ozeba, treba je torej tiste kraje že poleti in v jeseni z kopeli in hladnimi okladi posebno z gulardovo vodo večkrat krepčati, da koža prav trdna postane, in ne ozebe tako hitro več.

Kaj je storiti meseca aprila.

Kmetovalci imajo na vse strani dosti dela. Sejanje na polji se nadaljuje. Krompir se nasaja. Voda, ki je na travnike bila napeljana, mora se zapreti, krtovci razgrabiti in vse lepo očediti. Senožeti z brano prevleci, da mah potrgaš in jih s pepelom potrosi in s seneno drobnjavo posej. Če primanjkuje suhe klaje, dobi živina ta mesec že nekoliko zelenega vmes. Cepljenje in čiščenje sadnih dreves se nadaljuje, ko pa začne sadje cveteti, naj se pri miru pusti. — Vojska gosencam! — V zelenjakih se sejejo rone, kolerabe, solata, kumare, grah itd. Pri bučelah je treba slabo satje od boljšega ločiti in jim hrane pokladati. Gospodinja začne platno beliti. Pomladanska zeljišča, kakor kreša, bobovnik, motovilec itd. so zdrava in čez zimo nabrano puščobo iz želodca iztrebijo.

Za poduk in kratek čas.

* (Prebivalcev je na zemlji) zdaj 1.455.000.000. Vsako leto jih priraste 16 milijonov. Število se je od pada rimskega cesarstva podvojilo. Ako bi bile vse dežele tako gosto naljudjene, kakor Angleška, Belgija, Indija in Kitaj, bilo bi jih deset milijard.

* (Kje je največ železnic?) Sploh največ železnic v dolgosti 28.000 kilometrov ima Anglija; za njo 27.000 Nemčija; 23.000 Francoska; 19.000 Rusija; 18.000 Avstrija; 8000 Italija; 6000 Španija; 4000 Belgija; 3000 Skandinavija; po 2500 Nizozemska, Švica in Turčija; po 2000 Rumunija in Portugalska, 1500 Danska. — Primeroma največ železnic ima torej Belgija, namreč na vsakem kvadrat mirijametu 13 kilometrov, Anglija 9, Nizozemska 6, Nemčija in Švica po 5, Francoska in Danska po 4, Avstrija 3, Italija 2, Skandinavija, Rumunija, Španija in Portugalska po 1, Rusija in Turška po polovico kilometra.

Smešničar.

„Strašno me danes lasje bolijo — tožil je nekdo svojemu plešastemu prijatelju — ker smo včeraj preveč pili.“

„Prijatelj! Ti si še srečen — odgovori mu plešasti — ker tvoji lasje so le bolni, moji so pa že davnaj pomrli.“

Uganka.

Slovenski list ima to ime, od zadja skusi brati me. Pa mesto jaz kristjanom vsem, prav znano ino ljubo sem. „! W“

Družba sv. Mohora.

Za družbo sv. Mohora so nadalje doneske plačali: čč. gg. Pavlovič, Meglič, Mencinger L., Kopytczak, Germič, Pirc M., Kompoš, dr. Nemeč, Močibob, Serajnik, Gorišek, Šega, Jakša, Margreiter, Aleš, Petrič, Urbanček, Rožič, Gajšek, Krištofič, Petek, Kaštelec, Marešič, dr. Levičnik, Borštnar, Pavalec, Šelander, Kramberger, Bogolin, dr. Muršec, Polutnik, Dovžan, Probst, Bernik, Bergant, Šumah, Jarc, Oblak, Boncelj, Potokar, iz Kanfanare, Kregelj, Koberle, Šubič, Zarnik, Karlin, Svetlin, Tedeschi, Gogala, Barborič, o. Albert, Končnik, Pogorelec, Prolnik, Jerančič, Rožman, Fric, Pečnik, Murovec, Gradčnik, Žerovnik, Turk, Namur, Majhar, Žunko, Rozman, Toporišič, Cepic, Bogoslovci v Celovcu, o. Jan. Vrtoč, Benedikt J., Debeljak J., Teran J., Keršič J., Potočnik J., Artelj Bl., Ažman J., Dugulin J., Vovk J., Balkovec P., Satler M., Zupančič J., Poglšek B., Bunček J., RMOVEŠ A., Konrad J., Puher V., Rus J., Mukič J., Tomažič J., Golob A., Stupica Fr., Zadnik S., Mavčič J., Absec M., Kren J., Groblnik D., o. Robert Dolinar, Gestrin L., Sorglehner J., Mraz T., Waldker Fr., Drobnič A., Trepal A., Voglar J., Fetiš-Frankheim, Jetmar Sl., Sever J., o. Maks Pivec, Pöheim, Knaflič J., Peterman J., Bizer A., Dolinar M., Majhenič G., Trafenik Fr., Vošner Fr., Pernat A., Dovič J., Sežun V., Žust J., Košir A., Vrančič J., Ponikvar A., Finc A., Božič J., Ripšl D., Križaj N., Anderiaš J., Wuherer L., Božič V., Izop Cv., o. Marijan Širca, Kacin A., dr. Sterbenec J., Kogej J., Žužek S., Žerjav M., Cufarli J.

(Dalje pride.)

Kaj je novega križem sveta?

* Presvitli cesar so za novo šolsko hišo v Ovčej vesi darovali iz svoje mošnje 300 gd. — 5. marca je na Bajdišah pri Borovljah petletni sinček v potok padel in se vtopil; dobili so ga na grabljah mrtvega. — V spodnji Sekiri je posestniku Petru Zwanda vse pogorelo; škoda znaša 1600 gld. — Vreme je bilo toplo in prijetno; nekaj dni semle je navstajal vsako popoldne veter, ki je doganjaj in odganjal oblake, dež in še sneg je prišel. — Častiti gospod Anton Kovačič pride iz Žabnic za nadučitelja v Št. Jakob; prav dobro! Dve gospodični učiteljici, ki ne znate slovenske besede, ste v Borovskej šoli za eno stopinjo višej postavljeni. — Mestni odbor v Celovcu je zraven gledališča ali teatra kupil tako imeno-

vano posestvo „zum Schwaben“ za 50.000 gold., mislijo menda novo gledališče zidati. — Bati se je, da gosp. vrednik „Freie Stimm.“ ne bi znorel; gosp. dr. Vošnjaka je svaril, da naj ne pride več na Koroško; bati se je, da bi od Slovencev kaj ne steknil; potem piše, da se bojo Nemci — menda pa le on sam — proti Slovincem branili do noža! Gotovo tega ne boče treba. — Za notarja sta postavljena dva Slovence: v Doberloves gospod Čebul, v Borovlje gosp. Lavsegger. — G. Tomaž Quantschnigg (Klančnik), rojen v Svecāh, je postavljen za šolskega inšpektorja ali nadzornika v Sežanskem okraju pri Trstu. Na Koroškem je bil Slovincem pravičen. — Od požarov se toliko sliši, da je groza: za božjo voljo, pazite na ogenj! — V Mohličah se je nekeje deklici pri dersanji na ledu vdrlo, padla je v Dravo in utonila. — V Grabštanju so na konjski somenj pripeljali 505 samih konj in 340 žrebet. Ljudje tožijo, da imajo premalo ernarih celakov. — G. Rup. Kratter pride iz Velikoveca za avskultanta k deželnej sodnji; dobro, saj menjka slovenskih uradnikov. — Na sv. Jožefa praznik je bila na novem trgu velika tombola za uboge. Razprodalo se je 7920 kart po 20 kr. in denarja nabralo 1580 gld. Peri dobitok 30 zlatov je zadel delavec Napotnik iz spodnjega Štajerja.

* (Za „Narodni dom“) napravili so ljubljanski trgovci, komiji, zvezo med seboj, da vplačajo skozi 4 leta vsak mesec po 200 gld. toraj vkup 10.000 gold. To so goreči in darežljivi domorodci, slava!

* („Narodni dom“) Novomesto na Dolenskem in Slovenci v Ptuji na Štajerskem so si napravili posebno hišo za slovenske potrebe: „Narodni dom“. Dne 20. decembra 1881 ustanovilo je se v Ljubljani posebno društvo. Njegovo pravno ustanovljenje potrdila je vlada dne 5. januarja 1882. Imenuje se društvo „Narodni dom“ ter ima namen sozidati in vzdrževati narodni dom v Ljubljani. S tem hoče narodnim društvom ondi, ki se z umetnostjo, znanstvom pečajo ali k družbinskeje zabavi služijo, napraviti stalno in lepo domačijo in tako pospešiti narodno omiko in zabavo. Kedar se nabere dosti denarjev, nakupi se v Ljubljani primerno zemljišče in začne se zidati „Narodni dom“. Predsednik tega odbora je advokat dr. Mošé in odborniki so samo znani in vrli narodnjaki. Vsakega rodoljuba mora srčno veseliti, ko sliši, da nabiranje ne samo na Kranjskem, temuč po Tržaškem, Štajerskem in Goriškem veselo napreduje. Še celo na Koroškem je vnetih rodoljubov, ki nabirajo dobrovoljne doneske in jih pošiljajo v Ljubljano. Tako „Slov. Nar.“ hvaležno in veselo omenja, da je za „Narodni dom“ iz Velikoveca došlo 22 gld. Nabral in odposlal jih je gosp. dr. Juri Kulterer, advokat ali odvetnik v Velikovcu. Slava!

* (Krive obsodbe.) V Galiciji je bil penzionirani major, ki je tudi poštar bil, na pet let obsojen. Sedel je že 17 mesecev, kar na den pride, da je nedolžen. — V Celji je bil L. Grosman kriv spoznan, da je svojo staro mater umoril in je bil k smrti obsojen. Grozne smrti ga je rešila milost cesarjeva, pa zdihoval je čez šest let v hudi ječi, dokler je namreč pravi morilec na smrtni postelji svojo hudobijo obstal in nedolžno

zaprt Grosman bil izpuščen. — Na Dunaji so neko nesramnico Kat. Balog zadavljeno našli. Prijeli so njeno tovaršico Steiner, porotniki so jo umora res krivo spoznali in sodnija jo je obsodila k smrti na vislicah, pa cesar so jo pomilostili na 6 let ječe. Pred kratkim pa se je v Znojmu na Moravskem pri sodniji oglasil neki vojak Wašaver in jej naznačil, da je on pred štirimi leti umoril Katarino Balog. Steiner je v ječi zmerom trdila, da je nedolžna, pa nihče jej ni hotel verjeti, in kolikorokrat je bil prišel državni pravdnik ogledovat ječo ter jo je vprašal, ali ima kako željo, odgovorila mu je vselej, da nima druge želje, kakor to, naj bi se jej vsaj verjelo, da je nedolžna; le za to zmirom Boga prosi, da bi njena nedolžnost na den prišla. In res so jo že spustili in imajo vojaka Wašaverja. Kaj bi bilo, ako bi jo ne bili svitli cesar pomilostili? Joj, joj!

* (To je pametno.) Vsi listi naznanjajo skoraj vsak den, kako slovenske občine po Kranjskem, Štajerskem, Goriškem in Tržaškem prošnje pošiljajo ministerstvu in državnemu zboru, da naj se v srednje šole in učiteljske pripravnice vpelje slovenski jezik kot učni jezik, v uradnije ali kancelije tudi slovenski jezik in da naj se v Ljubljani postavi za Slovence slovenska viša sodnija.

* (Stari bankovci.) Desetaki se do 31. marcija samo pri podružnicah nacionalne banke sprejemljejo. — Stari petaki pa veljajo pri cesarskih kasah do 30. junija, potem pa jih bo sprejemala samo državna denarnica na Dunaju.

Za spominek rajnega gosp. fajm. Jošt-a so darovali:

Č. g. župn. Št.	1	gld. — kr.
" " " K.	—	" 50 "
" " " J. K.	3	" — "
" " " J. W.	5	" — "
Štev. 4.	19	" — "
Skupaj	28	gld. 50 kr.

Slovinci!

Ko je dr. Janez Bleiweis vitez Trsteniški izdihnil svojo silno dušo, si je bil vsak slovenski rodoljub v svesti, da je Slovencev sveta dolžnost, skrbeti za vreden spomenik slavnemu rajniku, ki je skoro za štirih desetletij naš narod vodil v vročih borbah za njegov obstanek.

Prvi korak za dejansko izvršitev misli, katera je navdajala vseh narodnjakov srca, je storil poslednji občni zbor ljubljanske čitalnice s sklepom, naj se osnuje poseben odbor, kateremu bode nalog, prevdarjati in določati, na kakošen način naj se potomcem ohrani spomin pokojnega dr. Janeza Bleiweisa.

Ta odbor, sestavljen iz kranjskih deželnih poslancev, ljubljanskih meščanov in zastopnikov narodnih društev ljubljanskih, se je zdaj ustanovil in soglasno sklenil, da je nepozabljivemu očetu Slovencev v Ljubljani na javnem prostoru postaviti dostojen spomenik.

Odbor pričakuje, da bode narod slovenski navdušeno pozdravljal to namero in nje izpeljavo omogočil z običajno požrtovalnostjo. Od več se

nam dozdeva vsaka beseda, ki bi še posebno priporočala rojakom plemeniti namen, katerega imamo pred očmi: Bleiweisove zasluge za naš narod same najbolj govore — in dosti glasno!

Vsak zaveden Slovenec, vsaka verna Slovenka naj pripomore po svojih močeh, pa se nam ne bode moglo očitati, da naš narod ne časti svojih velicih mož!

Darove za „Bleiweisov spomenik“ prejema odborov blagajnik gospod Luka Robič, in bode prejem novcev javno potrjeval po slovenskih novinah.

V Ljubljani 12. marca 1882.

Odbor za Bleiweisov spomenik.

Oglasnik.

Podpisani priporočuje se p. n. občinstvu, posebno prečastiti duhovščini za izdelovanje altarijev, prižnic, krstnih kamenov, obhajilnih miz itd. iz lesa in iz pravega angleškega marmor cementa.

Imam tudi v svoji prodajalnici veliko zalogo vsakojakih izvrstnih slik različne velikosti z lepimi okvirji, karmise itd.

Vsa cerkvena, druga dela in prenovljenja spadajoča v mojo stroko izdelujem vztrajno in po najnižji ceni.

Franc Ozbič

cementni tehnik, podobar in pozlatar;
šolske ulice št. 17 v Celovci.

Tržna cena

po 1/2 hektolitrih.

I m e.	Celovec		Št. Vid.		Velikovec		Žel. Kaplja.		Wolfsberg		Trg		Belak		Pfliberk	
	gl. kr.	gl. kr.	gl. kr.	gl. kr.	gl. kr.	gl. kr.	gl. kr.	gl. kr.	gl. kr.	gl. kr.	gl. kr.	gl. kr.	gl. kr.	gl. kr.	gl. kr.	gl. kr.
Pšenica	4 50	—	4 15	4 51	4 30	5 —	4 30	4 22								
Rž	3 27	—	3 05	3 23	3 05	3 40	3 50	3 22								
Ječmen	2 78	—	2 50	3 5	—	2 75	2 80	2 66								
Ajda	2 41	—	2 50	2 44	—	1 80	2 50	2 41								
Oves	1 75	—	1 65	1 83	1 50	1 88	1 90	1 69								
Proso	—	—	—	—	—	—	—	—								
Ber	4 37	—	5 —	4 14	4 50	—	4 60	4 53								
Turšica	2 49	—	2 50	2 74	2 56	2 75	2 60	2 62								
Grah	—	—	—	—	—	—	—	—								
Leča	—	—	—	—	—	—	—	—								
Bob	6 16	—	—	—	—	—	—	—								
Fizol bel	—	—	—	—	—	—	—	—				4	—	—	—	—
" rudeč	—	—	—	—	—	—	—	—				—	—	—	—	—

Goveje živine je mnogo na prodaj, ker kmetom menjka sena; zato je tudi cena nepitanih vol sedaj nizka in se dobi le 27 do 30 kr. za stari funt. Pitani voli se prodajajo zaklani po 34 kr., živi po 17 kr. stari funt. Cena telet se ni premenila; žive teleta so po 16 do 17 kr.; zaklane po 22 do 24 kr. stari funt; par kozličev se prodajo za 6 goldinarjev; sirovo maslo po 1 gld. 5 kr. do 1 gld. 15 kr.; jajec 10 za 20 kr.; kapunov en par po 3 gld. 30 kr. do 3 gld. 80 kr. Drva boreve po 85 do 90 kr. kvadratmeter; drva bukove po 1 gld. 15 krajcarjev kvadratmeter.